Массе а мехкий пролетареш, вІашагІкхета!

СВЕТ

СОВЕТСКИ СОЮЗА КОММУНИСТИЧЕСКИ ПАРТЕ НОХЧ-ГІАЛГІАЙ ОБКОМА, НОХЧ-ГІАЛГІАЙ АССР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТЕИ МИНИСТРИЙ СОВЕТЕИ ОРГАН

(«СВЕТ») Орган Чечено-Ингушского обкома КПСС, Верховного Совета и Совета Министров Чечено-Ингушской АССР

Газет арадувл 1923 шера деиз ● ШИНАРА, 8 октябрь, 1974 шу. ● № 121 (5412). ● Мах 2 коп.

БЕРРИГА НИЗ—ГУЙРЕ СИХАГІА ЧУЕРЗАЯРА!

Сийле хийла хьалхалаттарий!

ЗАХАЕВ ЛАЬЧА.

АЧХОЙ-МАРТАНОВСКИ РАЙОНА «ЛЕРМОНТОВСКИЙ» СОВХОЗА ЗВЕНЬЕВОЙ.

200 гектара тІа кхеьйа Захаева звенос хьажкІаш. Царех 75 гектар чуийца яьннай. ХІара гектара тІара 45 центнерага хьоачаш фуальйха хьажкІаш чуяхь.

Цхьан комбайна смена норма 2,7 гектар йолаш хьалх комбайнови агрегатаца дийнахьа 15—16 гектар чуяц.

ТХА ДНЕВНИК

ДАЬХЕН АМБАРАШКА

Уйх шера эттара хьалха хьанкІаш чуяца йолаьрхьа доІа боахамаш шоллагІа хьуьнаш чуийца даьнна я бинеш доаташ е да Царех я Наурски района «Красное знамя» хьа колхоз, Ачхой - Мартановски района «Самашкинский» совхоз, Надтеречни районе цІьвойла совхозаш. Лорщцаеча хана хьажкІаш чуийца яхь аьнна хьалхашка оттадь дІахІвраш толамца хьоачашдеш цеш.

ХІара ди тІехьагІа сихагІа хьажкІаш чуяш, техникага оесарегІа болх байташ, дукхагІа торонаш оарцагІйойлаш да республике эттара тІехьагІа хьажкІаш чуяца йолаьчь Сунженски Назрановски районий боахамаш, Чечийй хьажкІаш пхи бІаь гектар гергга «Путь к коммунизму» яьхчеи кхо бІаь гектар совгІа 20-ча партсъезда цІеранІен сунженски колхозаца, шин бІаь гектар «Назрановскийн» совхозо.

Республика хьалхалоттача боахамашкера, бІаргчаьчь районашкара хоамаш ух пачхьалкхенга ялат дохкара плаваш тІаийца социалистически декхарашца толамца хьоачашдеш цеІаьш хьинарг хьахьет республика фермий коллективаша.

Уйх шера ийс бетта духха низ ІІалуш бьйча балхъ итог йий колхозийн совхозийн фермашка. Паччахьалкхенга духх дохкара план — 105 процент, шура йохкара — 101 процент, тха — 100,5 процент хьоачашъийй республика хьиййаш лелаьдерашца. ЦІьйбаьхьа фуаш дохкара план хьоачашъе нна хьаначаьнар.

ДІаадахача шера ийс бетта дехкачуй дуккагІа да уйх шера ийс бетта паччахьалкхенга дехка духх, фуаш, шура.

Паччахьалкхенга хьиййаш продукци йохкора ийс бетта хьалхьбоахама план толамца хьоачашъийй Ачхой - Мартановски, Веденски, Гудермесски, Малгобекски, Ножай-Юртовски, Советски, Урус-Мартановски районашца эрча кхьгІамхоша. Паччахьалкхенга духх фуаш дохкара ийс бетта план хьоачашъийй Грозненски района йойийй лелаьдерашца, хІийца Надтеречни районе юртобоахама боьллоца шура, назрановшца — духх шурен, сунженщца — шурен тхан, шалишца — фуаш, ножайюртовшца — шура йохкара план хьоачашъийнаьр.

ДІаадахача шерг ийс бетта дехкачуй паччахьалкхенга духх дуккагІа духх дохка карагІдийлар Малгобекски, Назрановски, Сунженски, Шалински районашкарча хьиййаш лелаьдерашца, хІийца шура йохка карагІдийлар Малгобекски, Надтеречни, Ачхой - Мартановски районий хьахьетамхошца.

Цунца цхьана хьиййашкара йохкка продукци аьсамхьаькха йиш хуьйийаш йолаш дукха торонаш, резервашца йисай пайда на эпаш. ХІанца а дукха фермаш я республике яькха йиш йолчуьнца нийсдичь дукхагІа продукци йоаьккхаш. Шура яькхаеан из паччахьалкхенга йохкаеан кхьастта чоагІа тІехьбус Сунженски районе хьийбеш селадерашца. Шера хьалхьбоахама планагІа 14,9 эзар тонн йохка еэш хьинчаьчь 1 октябрь тІаьхьовчиг 10,5 эзар тонн мара елхьавар, е шера планагІа йохка елачох 73 процент. Паччахьалкхенга шура йохкара тІехьадуг Надтеречни, Назрановски районий боахамашца.

ХІанаьле республика 11 районе яькхачашъийй паччахьалкхенга фуаш йохкара шера плаваш. Цунца цхьана тІехьбус из продукци яькхаеан йохкарай Грозненски, Шалински районий хьиййаш лелаьдерашца.

ЦІьйбаьхьа балха хьалхьа даде а цхьадола боахамаш дукхагІа тІехьадуг цхьаййаш продукци йохкора ийс бетта хьалхьбоахама план йохкачашъера

Уйх шера хьиййаш продукташ паччахьалкхенга йохкара ийс бетта хьалхьбоахама план йохкачашъера СВОДКА

(проценташца)

Районаш	Духх	Шура	Фуаш	Тха
Ачхой-Мартановски	112	108	125	104
Веденски	132	230	153	106
Грозненски	99,6	101	88	103
Гудермесски	102	120	175	103
Малгобекски	105	109	233	112
Надтеречни	100,3	95	150	129
Назрановски	99,0	97	145	106
Наурски	100,1	107	135	96
Ножай - Юртовски	118	200	122	101
Советски	107	148	119	103
Сунженски	103	89	102	86
Урус-Мартановски	105	107	115	129
Шалински	110	111	92	145
Шелковской	105	99,4	132	100,3
Республике ІІолла	105	101	98	100,5
Соахха 1-ча октябре хиннарг	106	105	107	108

Толамаш гІадвугаш да

Грозненски районе юрт боахама толам бьйкъаб ух деношка. Цар рапорт леннад паччахьалкхенга ялат дохкара план йиш толамца хьоачашъяьрах.

Цу юкъе шолшкара доагІаш дола дакъа дичьйа «Атагинский» совхозе хьажкІаш лелаьдераша, Таханарчь денга Даьхьа ненна ДІаеннаг 1906 центнер томаращ а тІечь хьажкІаш. ХІанца а хьажкІаш чуяцаеи ух паччахьалкхенга ДІалуш дола цига.

Башха - дика хьукъьам хьебаьб Ленинан Октябрьский Революцен орденаш лелаьдеча Гайтамиров Ширвана «Знак Почета» орден еанача Вагаров Байкен кулгалдева хьажкІаш хьеена механизированнийн звеноша Масала, Гайтамиров Ширване звенос пхий участка хІара гектара тІара чуенай 78 центнер томаращ а тІечь хьажкІаш, ХІаьта Вагаров Байке звенос — 70 центнер.

Хьажкіаш чуяца дика толамаш доаьхьа доаьхьаеан да механизаторашца Акаев Салман, Вагаров Хусен, Мирзаев Рашид, хьмбарашца. Царех ХІаранг дийнахьа чуяц 4—5 гектара тІара хьажкІаш, нормагІа 3 гектар болла.

Хьажкіаш совхоза центральнийн хьатта хьаьхьачь хьаьстта дика кхаьхьеаг да пофеаш Вараев Шамсудин Мечиев ХІарон, Царех ХІаранг дийнахьа 25—30 тонн хьажкІаш хьаяхь хьатта.

Совхоза центральнийн хьатта хьвенаш хьажкІаш, цІенцаеи ІІалхоржийн да Грозненча «Индустрия» фабрика-болхлой. Цар болх дика бар бахьан доаеш Даьхьен амбарашка дукхагІа хьажкІаш чуташца, ялат тІехьдоал совхоза.

Боахама хьажкІаш лелаьдеаца кхоачашъийй паччахьалкхенга хьажкІаш боХхара план, ХІанг цар ДІадуг йола хьажкІаш планаг совгІа е.

СУРТА ТІА: «Атагинский» совхоза кертера агроном А. Калинкина толамагІа вола зченьевой - Ш. Гайтамирович планаг совгІа ДІадуг хьажкІий доаьхьІам беш да.

И. ПЛИЕВА сурт.

ДІАДАВУШ БА

Шолшкара ХІуьхьхьам чуяцаеи а гурахьа дуе ялат ДІадера дерриге низаш ІІадахийтад Малгобекски районе «Ингушский» совхоза механизаторашца. Дика фу мара ДІа ца да даьрхІад ухгаза. 5350 гектара тІа ДІадаьвргдоча ялата фу кийдьаьъ: 1087 тонн кІа цхьоалагІча класса да, ХІаьта 393 тонн — шоллагІа класса.

Гурахьа дуе ялат ДІадаьвгІа лиьг ВІашІехьлаьккхад совхоза да цхьоалагІча отделене.

Дика тоадаьйе лаьтта 600 гектара тІа ялат ДІадийна баьнна6 отделене кхаьн лелаьдераш.

Дика кьаьхьет Барханоев Батыра, Хаматханов Хьасана, Котиев Османа.

Т. АРЧАКОВ.

БОАХАМИЙ ФЕРМАШКА

Паччахьалкхенга хьиййаш продукци йохкора уьх шера хьалхьбоахама планаш социалистически декхарашца толамца хьоачашъе ІІеьаш хьинарг хьаьхьет республика фермий коллективаша.

Уйх шера ийс бетта духха низ ІІалуш бьйча балхъ итог йий колхозийн совхозийн фермашка. Паччахьалкхенга духх дохкара план — 105 процент, шура йохкара — 101 процент, тха — 100,5 процент хьоачашъийй республика хьиййаш лелаьдерашца. ЦІьйбаьхьа фуаш дохкара план хьоачашъе нна хьаначаьнар.

ДІаадахача шера ийс бетта дехкачуй дуккагІа да уйх шера ийс бетта паччахьалкхенга дехка духх, фуаш, шура.

Паччахьалкхенга хьиййаш продукци йохкора ийс бетта хьалхьбоахама план толамца хьоачашъийй Ачхой - Мартановски, Веденски, Гудермесски, Малгобекски, Ножай-Юртовски, Советски, Урус-Мартановски районашца эрча кхьгІамхоша. Паччахьалкхенга духх фуаш дохкара ийс бетта план хьоачашъийй Грозненски района йойийй лелаьдерашца, хІийца Надтеречни районе юртобоахама боьллоца шура, назрановшца — духх шурен, сунженщца — шурен тхан, шалишца — фуаш, ножайюртовшца — шура йохкара план хьоачашъийнаьр.

ДІаадахача шерг ийс бетта дехкачуй паччахьалкхенга духх дуккагІа духх дохка карагІдийлар Малгобекски, Назрановски, Сунженски, Шалински районашкарча хьиййаш лелаьдерашца, хІийца шура йохка карагІдийлар Малгобекски, Надтеречни, Ачхой - Мартановски районий хьахьетамхошца.

Цунца цхьана хьиййашкара йоаккха продукци аьсамхьаькха йиш хуьйийаш йолаш дукха торонаш, резервашца йисай пайда на эпаш. ХІанца а дукха фермаш я республике яькха йиш йолчуьнца нийсдичь дукхагІа продукци йоаьккхаш. Шура яькхаеан из паччахьалкхенга йохкаеан кхьастта чоагІа тІехьбус Сунженски районе йохкаеан хьийбеш селадерашца. Шера хьалхьбоахама планаг 14,9 эзар тонн йохка еэш хьинчаьчь 1 октябрь тІаьхьовчиг 10,5 эзар тонн мара елхьавар, е шера планагІа йохка елачох 73 процент. Паччахьалкхенга шура йохкара тІехьадуг Надтеречни, Назрановски районий боахамашца.

ХІанаьле республика 11 районе яькхачашъийй паччахьалкхенга фуаш йохкара шера плаваш. Цунца цхьана тІехьбус из продукци яькхаеан йохкарай Грозненски, Шалински районий хьиййаш лелаьдерашца.

ЦІьйбаьхьа балха хьалхьа даде а цхьадола боахамаш дукхагІа тІехьадуг цхьаййаш продукци йохкора ийс бетта хьалхьбоахама план йохкачашъера

Уйх шера хьиййаш продукташ паччахьалкхенга йохкара ийс бетта хьалхьбоахама план йохкачашъера СВОДКА

(проценташца)

Районаш	Духх	Шура	Фуаш	Тха
Ачхой-Мартановски	112	108	125	104
Веденски	132	230	153	106
Грозненски	99,6	101	88	103
Гудермесски	102	120	175	103
Малгобекски	105	109	233	112
Надтеречни	100,3	95	150	129
Назрановски	99,0	97	145	106
Наурски	100,1	107	135	96
Ножай - Юртовски	118	200	122	101
Советски	107	148	119	103
Сунженски	103	89	102	86
Урус-Мартановски	105	107	115	129
Шалински	110	111	92	145
Шелковской	105	99,4	132	100,3
Республике ІІолла	105	101	98	100,5
Соахха 1-ча октябре хиннарг	106	105	107	108

БАЛХАШ СИХДАЬД

Дага хиннаеча тайпара ка бола ялат хьийкъа деце а ІІалиса декхар. Кхаьмтаотта де торо 9 Сунженски - района Ленина цІеранІен колхоза механизаторий. 460 гектара тІара хьажкІаш дика хиннай уьхьа.

Малх лелкьиййаь леста хьа яр колхоза цхьоалагІча трактор - кхаш лелаьдеча бригада хьажкІий кхай тІа тхо долаш. ВІашІ тІехьа, - тІечьа ДІадийна ВІашІ тІехьа. ГІадмех етта автомашинаш, тракторни, тележкаш. Комбайнаш сайца иа ІІаттийташ хьадаьвда хьаьтІаьхьар автомашинаш, лифташ.

Чульца оаса готбеш ВІашІ тІехьа - тІечьа хьаьхар агрегаташ. Дом тІаьбижа комбайнерий йовхьамашш елаенна яр.

Комбайн йоаьца ду комбайнера Петров Разиаш.

— КІаНтий доаьлле вай! Малх тІоаьгІа хьеж-вайна тахан, доагІа лелхар кхерам ба.

— Ишшта ошал я Бутаева, ше тІаиййра тІулаьх кхочачаь. Дадь валлаьца сатец цунц, — йоаьх агронома - учетчика Дадаев Адама. — Массарет хьаьхьа кхай тІа аранькхарцдо ший агрегат, хІаьта цу хьаьхьа ленна социалистически яььь. Хьалхле лелаеш хьа а йоаьца. ХІара дийнахьа норма 2,5 гектар болча 4—4,5 гектар хьажкІаш хьоьх цо.

Гектара тІара йоала хьажкІаш, планаш заданн хьоачайича кхаьмьаьа коьье вера эвеньевой Эльханов Ваха.

— Ер - дийнаг ІІа шу да аз хьажкІаш кхеш. ХІара шера дукхагІа ДІаеш оаха хьажкІаш, Соахха «Одесская-10» яхача фуг 150 гектар хьажкІаш кхийнр. ХІара гектара тІара 30 центнер фуальйха хьажкІаш ІІаьхьа. ХІьта уьх шера 200 гектара тІа «Краснодарская-303» яхача фуг хьажкІаш я ІІаийнйарш. Шоана ма гой ерш лаьхха еце а шиннаеа йоаьхха хьажкІа йоаьл ХІара ІІаьдаьм.

Из йоаьхха участок яц — 60 гектар. Специалисташа хьалхха даьхьа ІІаьрхІамех цхьан гектара тІара 35 центнер фуальйха хьажкІаш ярьь, план 32 центнер болча. Миннта карагІдаьнна хьоьсгаг волча эвеньей иштта дика хьажкІаш хьеш?

КІаьл да луш аьхархочо ІІаьхьа дийнахьа ІІийца кхаьдьтоо долдаш. Іай, кхаьдьа лоа ІІалаеа хана Эльханов Вахас удобренеш ДІаьвар. Лаьтта аьха а йоаьхьа ялат ДІаеде дика агротехнически ІІана хьажкІаш ДІайийра. Эш-эшача хана хий дийнхар.

Хьажкіаш чуяца болабалаеде шоай гороншиьа а хьеж кергда. Специалистическ декхарашца ІІаийнаг - механизаторашца. ХІара гектара тІара 40 центнер яькхе ІІаьрхІамех цар.

ХІанг Р. Бутаевца цхьана колхоза кхашка болх беш ба кІеннга опыт йолца Кагиров Муса, Зубайреев Хаьдан, цар сменщик Ирисханов Ваха. Дика ІІаийтехьбьаькхаеб шоай болх механизаторашца. Кхай тІа уьх болча доагор хьадаьъ, ІІаьхьа ешаргІийнца ІІетаро тележкаш тІехьа йолаш тракторашца лаьтт.

Колхозе ерриге чуяца еаха хьажкІех 100 гектар совгІа чуийцай. Уьхьаеа эвеньевой В. Эльмурзаевх кхай тІа болх беш я «Победа» колхозера новкъостаца - яхкийтта, тракторашца. Шин боахамерча трактористаца юкъе шерра яьх ярьжий. ХІара пхи ди - масеззца дала балха итогаш ю.

Пятидетка дийнаг ІІа, кхаьмстабеча шера шоллагІа хьуьнаьм сихагІа чуяца колхозхошта новкъостала хІара дийнахьа кхай тІа аравоал 100 совгІа Серноводски юрта боахама техникума, училища дешархо, минеральни хин седа боаьхло.

А. САГОВ,

тха собкор.

ХЬАЛХЛЕ ЛЕЛАЕРАШ

«СОВХОЗА КЬАХЬЕГАМХОЙ, ПЯТИЛЕТКА ДИЬЛАГІЧА КЬОАСТАМБЕЧА ШЕРА ДЕКХАРАШ КХОАЧАШЦАРА КЕРДА ТОЛАМАШ ДОАХАРГДА ВАЙ! ТІАИЙЦА СОЦИАЛИСТИЧЕСКИ ДЕКХАРАШ 1974 ШЕРА 5 ДЕКАБРЬ ПАНХОЛАЧАШ КХОАЧАШЦЕРГДА ВАЙЙ».

(«Шалинский» совхоза коллективе социалистически декхараш тІера).

Шоай низ, торонаш теркалъеш оттадь декхараш да уьх. Цунца кхоачашдупургдолаш а да. Совхоза сий долча кьахьегамхоша оесарле лакха йолаш кьахьет. Из бахьан долаш хІара шера экономически чІоагІлуш йоагІа совхоз.

Парткома секретара Хасаев Умар Ахмедовича кабинете даГІаш тІаийца декхараш мелгІча стулбаша йиллеш хьалхьа ІІаьхьа кхоачашдергда хьоажаш хилар тхо. ЦІьхьалагІча отделене сецар тха уйлаш. Парткома секретара ленинаьчь коммуниста Барзуриев Бадруде кулгалдеча цхьоалагІча, отделене хьалхьа кхоачашдергда тІаийца декхараш. Шийна хетар чІоагІдеш. Бакъ дерзаш доаьвдир. Коммуниста Шахбиев Сурхос кулгалду цу отделенера бригада ерриге районе цІи хезаеи. Совхозан оесарегІ хьалха трактористан юрта боахама инвентарзь ремонт йир бригада коллективо. Эттара хьалха - дІадийра цар гурахьа дуе ялат. Цу бригада дІаеш дог айду совхоза ерриГача коллективе. Хьанахьеи ІІа доЙтаеш чуийца ма бола ялат. Массарел белгалаьвлар бригадийр ше — 5019 центнер ялат йьрдар цо ший комбайнаца.

Агротехнически лоацца хьа ІІоЙтаеш чуийца йьхьнай отделене хьажкІаш. Из мехкера культура чуяцаеи ворхІ комбайн яр. ТІаийца социалистически декхараш 10 центнер дуккагІа хьажкІаш яьхай хІара гектара тІера.

Лаккара хьоьхачиш доахаш чуийцар уьх шера хьуьхьам ЦІеча Байракха орден лелаеча коммуниста Юсупов Лоа-Іаьлес, цун новкъостА «Знак Почета» орден лелаеча Разуваев Николая. Гурахьа дийна ялатаеи хьажкІаш чуяцаеи хана хенаеи. Гурахьа юкъе яьржача социалистически яьхе карара кара ІІела вымпела ДІа ца хецаеи хьебаьхкар уьх. ЦІьхьалагІча отделенера чуийца эннай, хІана шоай агоагаеш шоллагІа отделенечаьрга новкъостаца ДІайнгай механизаторашца.

Т. ДИКАЕВ.

ШЕРА ДЕКХАРАШ КХОАЧАШДАЬД

Шелковски района Ленина цІеранІен колхоза дикагІйойла доярка я Кулешова Мария Федоровна. Тхьаь пхиъ шу да ди, пхьан ферме из хьайбаьл лелаеш йола. Дуккъаьча хана деш ІІаьлаеа хьаьхьеарах «Знак Почета». Къаьхьегама ЦІеча Байракха орденаш ешай цунца.

Толамца хьаьхьет Мария Федоровне яьслаеІча пятилетка кьоастамбеча шера а. Мамогта дуккагІа шура аьккхар районе доаькъета кхоачашъ. Кхоачашъ ІІаьхьа хьалха я ша. ХІьхьта уьх деношка кхоачашдеш ше тІаийца хиннаеа социалистически декхараш. Шиттта, ше лелаеча доаькъеш ІІаьхьа я ша. ХІьхьта уьх деношка кхоачашдеш ше тІаийца хиннаеа социалистически декхараш. ІІаьхьа, ше лелаеча доаькъеш ІІаьхьа я ша. ХІьхьта уьх деношка кхоачашдеш ше тІаийца хиннаеа ІІаьхьа. ХІьхьта уьх деношка кхоачашдеш ше тІаийца хиннаеа ІІаьхьа. ХІьхьта уьх деношка кхоачашдеш ше тІаийца хиннаеа социалистически декхараш. ІІаьхьа, ше лелаеча доаькъеш ІІаьхьа я ша. ХІьхьта уьх деношка кхоачашдеш ше тІаийца хиннаеа ІІаьхьа

АТЕИСТИЧЕСКИЙ ИНТЕРНАЦИОНАЛЬНИЙ ХКЕТАМ БАЛАРА БАЛАЛА ОЛЫТАХ

ТАХАН чІоагІа дог тешалу, «пІаяхьа а хоя ца долаш хьовсам лоаттабе беза вай моллаГІча буржуазни идеологера духьала, мед товш йолен хозен мундираш тІаюьхаш из кІийлой аз» аьхача В. И. Ленина дешаша. В. И. Ленина вастеташ хоачаиделчен ший интернациональн дехкара тешаме йолчен КПСС-а хетачоь, «идеологически кьовсаме моттиг хила йиш яц нейтрализмна е компромиссаш».

Ширача замах юхедисча воча тІулакхаша тІаГІеррта кьовсам лоаттабе а баГІа. Шовш дІаардІа уж иаз юкъеренлаккерен образованн яьхьа баьлча аьвина хеташ ба нителлигенце цхьабола аьклаш. Ширачу замах юхедисча воча тІулакхаша лоаттабеча кьовсама хьаькъеьа аьлачу. Ладаьлаш аьлачу лекция йийшай Іа аьвина шийга хаттІар дича, «Гроснефть» объединенче инженера И. Ефедрова юхи деннад: «Со политик вац, хозяйственник ма ца хІаьта лекцеш ешаш лела са ха а ян».

Веденски района Ца-Ведана хиннча гражданий сходе парте чен хиннча Батаев Ислам-бек аьвина, экнар деча хьоьр формашна дакъа лоацаш ва ше, хІаьта цунах кІи ер ма дий аьвина хардаьхь хІама а хеташ шийна. Малгобекски районерча СоагІанача хиннча сходе Картоев Мусас гадаьхьа «къамал традицешца дувзаденна да» яхача ислама.

Дышца машар бер доза уж тІулакхаш дыша духьаьла цІи тайпера кьовсам лоаттабар да, яьхьа цхьаболча боаьхлоша, цул дикагІа дар дина хьаькъеьхьа кІеснгаГІа а дувваш, республике бахаьна наьх культурин тІулакхаш дукхагІа дорсн халькъа образованена уж тІаберзаборен.

Нохч-ГІалгІайчен партийнин общественнин организацеша хаРдахьа лаьрхІаб ширачу замах юхедисча вона тІулакхашца интеллигенце цхьаболчуьнца дакъо лаьца кинкъ, республике бе бозача Іилман-атеистически болаьх шерра системе кийчьвалІ. Ширача замах юхедисча, къаьнара, шоай ха яьккха яьина, исламски идеологи увш вовла традицешца халкъо дьаийца, керда советски традицешца хьоьстаг хьежабан дуьхкаГІйолча районашкен юрташкен. Дукха беше а, интеллигенчех цхьаболча нах хиннаб воинствующин атеисташца ньаьла оамалашца Іаийца Іаьдалаш традицешн ювца еаьн яц, тІаккха хьаманна бохам баккха тарлу яхаш.

Ширача замах юхедисча ауламе тІулакхаш хьалоаттаьдеранца новкъарде ю хьаькъегамахошта интернациональн кхетам балара, халкъий доттаГІаГІа тІулакхаш, советски бакъдарашца тарлуш йоаца буржуазно-национальнически уьйлаш наха дог чу йоссае гІерт уж.

Дын хьехамаш дерашца заьхна духьалара тІулаккаш леладаР бахьан долаш ширача замах, национализмаш шовнизмаш чуламе тІулаккаш тІехьаьлка лелаДеш, къамаьта юкъе моастаГІаЛ дехкаш моттигаш нийсу. В. И. Ленина вастеташ хоачаьдеш йолча парте масаза а дынарче кьовсам лоаттабаб дыи идеологеча духьала. «Социалистически пролетариат парте хьаькъеьа аьлачу— яьхьа В. И. Ленина дешаша. В. И. Ленина вастеташ хоачаьдечен ший интернациональн дехкара тешаме йолчен КПСС-а хетачоь, «идеологически кьовсаме моттиг хила йиш яц нейтрализмна е компромиссаш».

Ширача замах юхедисча воча тІулакхаша тІаГІеррта кьовсам лоаттабе а баГІа. Шовш дІаардІа уж иаз юкъеренлаккерен образованн яьхьа баьлча аьвина хеташ ба интеллигенце цхьаболча аьклаш. Ширача замах юхедисча вона тІулакхаша лоаттабеча кьовсама хьаькъеьа аьлачу. Ладаьлаш аьлачу лекция йийшай ІА аьвина шийга хаттІар дича, «Гроснефть» объединенче инженера И. Ефедрова юхи деннад: «Со политик вац, хозяйственник ма ца хІаьта лекцеш ешаш лела са ха а ян».

Веденски района Ца-Ведана хиннча гражданий сходе парте чен хиннча Батаев Ислам-бек аьвина, экнар деча хьоьр формашна дакъа лоацаш ва ше, хІаьта цунах кІи ер ма дий аьвина хардаьхь хІама а хеташ шийна. Малгобекски районерча СоагІанача хиннча сходе Картоев Мусас гадаьхьа «къамал традицешца дувзаденна да» яхача ислама.

Дышца машар бер доза уж тІулакхаш дыша духьаьла цІи тайпера кьовсам лоаттабар да, яьхьа цхьаболча боаьхлоша, цул дикагІа дар дина хьаькъеьхьа кІеснгаГІа а дувваш, республике бахаьна наьх культурин тІулакхаш дукхагІа дорсн халькъа образованена уж тІаберзаборен.

Нохч-ГІалгІайчен партийнин общественнин организацеша хаРдахьа лаьрхІаб ширачу замах юхедисча вона тІулакхаша интеллигенце цхьаболчуьнца дакъо лаьца кинкъ, республике бе бозача Іилман-атеистически болаьх шерра системе кийчьвалІ. Ширача замах юхедисча, къаьнара, шоай ха яьккха яьина, исламски идеологи увш вовла традицешца халкъо дьаийца, керда советски традицешца хьоьстаг хьежабан дуьхкаГІйолча районашкен юрташкен. Дукха беше а, интеллигенчех цхьаболча нах хиннаб воинствующин атеисташца ньаьла оамалашца Іаийца Іаьдалаш традицешн ювца еаьн яц, тІаккха хьаманна бохам баккха тарлу яхаш.

Ширача замах юхедисча ауламе тІулакхаш хьалоаттаьдеранца новкъарде ю хьаькъегамахошта интернациональн кхетам балара, халкъий доттаГІаГІа тІулакхаш, советски бакъдарашца тарлуш йоаца буржуазно-национальнически уьйлаш наха дог чу йоссае гІерт уж.

Дын хьехамаш дерашца заьхна духьалара тІулаккаш леладаР бахьан долаш ширача замах, национализмаш шовнизмаш чуламе тІулаккаш тІехьаьлка лелаДеш, къамаьта юкъе моастаГІаЛ дехкаш моттигаш нийсу. В. И. Ленина вастеташ хоачаьдеш йолча парте масаза а дынарче кьовсам лоаттабаб дыи идеологеча духьала. «Социалистически пролетариат парте хьаькъеьа аьлачу— яьхьа В. И. Ленина дешаша. В. И. Ленина вастеташ хоачаьдечен ший интернациональн дехкара тешаме йолчен КПСС-а хетачоь, «идеологически кьовсаме моттиг хила йиш яц нейтрализмна е компромиссаш».

Ширача замах юхедисча вона

ДОШО ГУЙРЕ ЧУЕРЗАЕШ БА НАЬСАРХОЙ

ДЕКХАРАШ КХОАЧАШДЕРГДА

КПСС XXIV съезда решенеш кхоачаш а еш, ййсларІча пятилетка ух дИслаРІча, къоастамбеча шера доккхий декхараш шоашта хьалхашка оттадаь къхьегаш ба тха районе юртбоахана хьалхарчу. Социалистически декхарегІа паччахьалкхенна оаха ІІадала деза 18200 тонн ялат, 1700 тонн генаваш, 3100 тонн коартолаш, 6000 тонн шекара свекла, 1300 тонн бакьдаДараш, 1200 тонн лулх, 3600 тонн шура, 67 тонн тха, 350 эзар фух.

Фу даьх оаха уж декхараш толамца кхоачашдара?

Ала деза, цкьанца бахьанашца тхона мехетта ка бола ялаташ хьункъаде тха ВІашТехьалкна доадилга. ДерригА а оаха гулдаь ка бола ялат 12408 тонн да. Цкьа: бакъда плана социалистически декхараш толаме кхоачашдара кхы а 15500 тоннал кІезнигІа йоацаш фуальхьа хьажкІаш чуэна сза тха. Ух шера уж чуэцаргьа 4100 гектара ІІара. Хьажкіаш во хьийкъаш. ІІана наг-нагахьа йолча участкашкара мара чуэда йоалыьр уж. Массанаьхара а хьажкІаш чуэда доллау тхо тахан-кхоаз хиар санна. Цу гІулакха чІоагІа кийчо йьй. Массе а боахамашкарча механизаторашца дика тоаьй хьажкІаш чуэцара эша техника, тхоай йолчаь совгІа духха комбайнашца автомашинаш енай тхона кІаьча совхозашкара, предприятешкара хьажкІаш ситагІен йоа ца еш чуийца ялара ноькъостал де. Хьажкіаш чуэцара ишта гІо деи хургба город Грозиерен тхоай районерен ІІаьш боллхой.

ХІанз сухаллаь хьажкІаш чуэцаш ба «Назрановский» совхозе. Къаьстта дика хьийкъай уж бакъболча говзанчашца Газиев Бекханен, Хаччбаров Хьадисен, Кодзеев Хож-Ахьмаден кулгалдеча звеной кхаьнка. Чуэнаьча хьункъаьо тешаг ду цаГ - ламинъ пхеи кІоачашЬе боахама вІаштІехьдергдолга.

Хьажкіий хьовъаьм ишта дика кхебаьб «Октября 40 шу» совхозеча механизаторашца Даурбеков Хіхьаьи Гелисханов Юсупен, совхоз-техникумерча механизаторашца Нохч-ІІалгІай АССР Лаьхкечьарча Советта депутата Часыгов Пашаен Котиев Лаудеи кулгалдеча механизированни звеной коллективашца. Пар а дика тІехкоачашъо лерхІ хьажкІий планаш. Вешта аьлча, ту звеноца социалистически декхарашТ ІІаийдал ХІара гектара ІІара 40—50 центнерал чухьнаьха йоацаш фуальхьа хьажкІаш яха.

Нагахьа санна хІара гектара ІІара 38 центнерІ фуАльхьа хьажкІаш яха тха вІаштІехьалкна а, хийца - 9000 тонн хьажкІаш паччахьалкхенна ІІаала йиш йолаш я ранен. Уж хуьлхьаргІа ІІаийца хиннаьча декхарал 2000 тонн дукхагІа,

Хьажкіаш чуэнарца цкьана дукха балхам да тха районе совхозий кІаьстагахонна цкьатарца кхоачашде деазш. Сийбенна гидДуаргаш, шекара свекла, коартолаш чуэцаш, гурахьа дуе ялаташ ІІаьдуьш, заба ІІаьрІІа ІІаьтта оаХаш, хьажбаьта Іаи замалаьь даа тайп-тайпара доакъаьрш кийчдеи ба уж.

Гуйран балхаш ханнаьча чаккхаьрарш планш декхараш кхоачашдарен районе боахамашта юкъе юкъе хьажкІаш социалистическе яхье хьалхара иоттиг дезаьо совхозтехникумо. Цо Даьхьеча рапорт деанна паччахьалкхенна ІІаьлен ТенгарашТ доллаьо цкьа шера планаш толаме кхоачашъерш. ХІаьта хІанз чуэцаш йолаш хьажкІаш ситагІча пятилетка чотат я цар.

Совхозе-техникумерча дистиплинаьй гурахьа дуе ялаташ ІІаьдийна, хІанзаьо а ухгаьо ІІаьдашъьь хьайбаьта цкьан шерен ах шерен кхоачаш хиллаьг тІожен мошен доажъарш.

Дика хьийкъай ух шера тха кхаьнка шекар доаккха свекла а. Масала, «Назрановский» совхоза Аьлти-Юртарча отделене свекла лелеваьта хІара гектара ІІара доах 300 центнер совгІа мераз оаьлаш, планагІа 180 центнер йолча. ХІаьта кхьаболча гектарнихьана цкьан участкашкара чуэнаьа свекла 700—800 центнерал дукхагІа я.

Боккха толам баьккхаь «Экажевский» совхоза коартолаш кхеераьта. ХІанзаьо а хІара гектара ІІара чуенай 110 центнер коартолаш. ХІанз шоалагІа коартолаш хьаоаьхаш хьагуьльеш ба цига. Хетаргахь, шоалагІа оаккачар а кІезнигІа аьлча а 5 центнер коартолаш яртьа хІара гектара ІІара. ІІаккха ту гІулакхо районера торо хуЛийтаргьа паччахьалкхенна коартолаш йоХкара планаш сийленна кхоачашъе.

Белгала толамаш, даьхьа тха районе хьайбаьш лелаьдеранна. Чаккхаьннера хьалхарча ах шера уж ТайпАра кхоачашйир оаха паччахьалкхенна хьийбай продукташ йоккара планаш: дукх — 101,3 процент; шура — 101,3 процент; тха — 120,5 процент; фуаш — 138 процент. Ух шоалагІа ча ах шера хьийбаьш лелаьдеранна доахача толмашца тешаг ду Даьхьена дукх, шура, кхыйола хьайбай продукташ йоккара планаш толаме кхоачашъе тха вІаштІехьдергдолга.

Цу даьхье къаьстта дика къаьхьег цкьаЬйолча коллективашца. Масала, совхозе-техникума хьайбаьш лелаьдеранна хьоттеха а кхоачашъьй паччахьалкхенна дух ІІаьдаьра шера планаш.

Доахаргара шура яккхара доаг шоай социалистически декхараш тІехкхоачашдеш къаьхьегаш ба «Октября 40 шу», «Назрановский» совхозий формай боллхой. Къаьстта дккхий толамаш доах Долахаьр-Юртарча отделене шурий-товарни ферма доаркана СССР Лаьхкечьарча Совета депутата Даурбекова Зинас, Тимуриева Розас, Паьсар-Кертерча ферма доаркА Костоева Хьавас, кхы дукхачар.

Ишта белгала толамаш даьхьа даде а, тІадиса декхар дизза ІІатаькхара дукха къаьхьега деза районе юрта боахама боллхой шу чаьхдала юхейисача хана. ХІанз районе берригача коммунистешен къаьхьегамхошен шоай беррига пиз «ІІаберзабаьб 1974 шера хьалкашка ІІатта бехкокхаме декхараш сийленца кхоачаш а дь. Сийлаьь-боккхача Октября 57 шу дуза ди — 7-гІа ноябрь баьшка-дикача толамашца белгалдаькхар дуьйь.

С. БЕКОВ,
КПСС Назрановский райкома хьалхара секретарь.

Беррига советски нахь санна, Назрановски района юрта боахама къаьхьегамхоша а хьинаре къовсам доаттабу ййсларІча пятилетка дИслаГІча, къоастамбеча шера планаш социалистически декхараш дизза кхоачашдара. ХІанз дукха балхаш ІІайнаг района совхозий кхаьнка.

Цу балхашта хетаьь я ер оагІуьь. Шоай чагаЛаттача уйлаеХ, шоаш социалистически декхараш мишта кхоачашду дуеи района кулгалхоша специалисташа, мугІаеРча болхлоша.

ШУ БЕРКАТЕ ХУРГДА

Ух бетта кхойттаГІча дийнаьха вай меккарча беррига къаьхьегамхоша белгалдоакхаргда юрта боахама боллхой Ерригоснан Дж. Из ди дезду колхозийн совхозийн боллхой чуийца дошо гуйрен беркат чуэйача хьинаре къаьхьегаш боахкаьй ІІана.

Малагіа толчаеш даьха пакъаболагІа тха совхоза лаьтта лелаьдеарш цу дезача деиГа? Ала деза, ййсларІча пятилетка хьа къоастамбеча шерара тха толамаш во доаьилга, уж кхы а дикагІа хиллитара, цкьаьхка минут зетьа ца йоаеш хьинаре кхьлегаш тхо доаьхилга.

ХІанз цкьан хаина кхоачашдеш дукха балхаш да тха совхозе. Уж мисседаш балхаш доаьІоаеш ІІа. Цкьабакъда цу балхашта юкъе а эгарга тхона доаРхІамеГІа жетаьш дукхагІа оаха йоаьхе еш болда болх ба хьажкІаш ІІана ца йойтаьш чуийца боаьхилга.

Дукхьал ялата ІІаийнйна хьажкІаш чуэца еаа тха 1580 гектара тІара, цуе совгІа чуэ еаш я 220 гектара тІара шекара свекла, хоеДиса 50 гектар ІІаькладаРаьш, 500 гектар гидуаРаьш ишта аха дезеш дукха лаьта а да, ІІаДаьш гуйран ялаташ а ІІа.

Тайп-тайпара сортегІа йоЛа хьажкІаш я оаха чуэнарш. ХІанз чуэнаьш я Иньгр-Кертера отделене 500 гектара тІа ІІаийнйна хиина «Днепровская-247» яхача сортегІа йоЛа гибридиан хьажкІаьш Аьлти-Юртарча отделене Бекова Махьмад-Гире кулгалдеча № 4 йолча бригаде «Одесская-10» яхача сортегІен «Вира-42» яхача сортегІен йоЛа хьажкІаш. Юкъера лаьрІІаьчА хІара гектара тІара оаха чуэца лерхІ 40 центнер фуальхьа хьажкІаш. ХІаьта тха толамагІа йолча хьажкІаш лелаьрарш Газдиев Бекханен Хачуьзров Хьадисен кулгалдеча механизированни звеной коллективашца. Дош дечвад хІара гектара тІара 50 центнерал кІезнигІа йоаьаш фуальхьаца хьажкІаш чуэца.

Тха совхозе хьажкІаш кхеш 10- механизированни звено я. Цар ух шера паччахьалкхенна ІІаала еза 4000 тонн хьажкІаш. ІІаэзл хьажкІаш ІІаелча оаха сийленца кхоачашца ялатийца йолча уж шерара боахама плана.

Ухх шера оаха паччахьалкхенна ишта ІІаала еза я 1000 тонн шекара свекла а. Из план тха толашца кхоачашдургйолга ХьАхсЬх дика хьийкъача мерзачч оолаца. Шишта планаш йоаьхаш къаьхьегаш боаьхаш ІІана. Ба Назран-Кертерча, Буро-КІаларча, Аьлти-Юртарча отделеней свекла лелаеРаш. ХІаьта цкьаболча гектарнихьана хьажкоачашъьй шекара свекдей кхоаккха-йиъ-йиъ план.

Цул совгІа тха совхозе чуэнаеш я дукха яьаьх, кабуь, кобачкеш, сукалаьь. ДІадуш лаТТ гурахьа дуе ялат, мелс еш еш кийчеш да хьийбаьца Іаи замалаьь даа тайптайпара доакъаьрш.

МаДарра аьлча, дукха балхаш ІІайнаг тха ух гурахьа сихонца чаккдхха деазш. Уж сихен дикен чаккхаьрра дуккха ІІаьн транспорти эш тхона. Кулгатина ДьажкІаш чуэначен центральни хьатта уж ціеньеш паччахьалкхенна ДІаЛучен тхона ноькъостал деш ба Грозиерна химкомбинатера а «Молалист» яхача заводера а баьккха боллхой. Цар доккха гІо ду тхона хьажкІийй хьуьхьъаьм да ца бойтаьш сІхагІа чуийца баьккхаьра.

Баьхьа, арахьара ная хьаІІабаьхьа тха балхаш сихденнадаьле а, тхона мехетта докко гуйре чуерзае вІаштІехьдалаш тха транспорт кхоачан болдаьш да хиллар баьхьан доЛаш. Цудуьхьа дукхх хьажкІаш, шекара свекла лаТТ ІІаьаьха автомашинаш йоаьаш. Цу гІулакхо кхьаЬа боахамаша а. Грозиерча предприятеца а новкъостал дерзда яхаш ЬьахоЗаш хабаРаш да.

Баьхьа уж хабаРаш хІаНзаьлца кІаЛа - кІийле йоаьаш дьасса хиннаЬ. Цу хІаМаша дикна ЬокатетТ тхх болх. НагаЬьа еанна кхоачАм хиллаЬ транспорти наха тхона гІина шекО йоаьнаЬ вІаштІехьдергдар дерриГа гуйраЬ болхаш І-ча ноябрГа чакхдаХа. ТхО тешаш да, уж кхоачамбоацаРаш теркаме а ийца, ну гІулакха декхарийна болчар тхонА гІо дерриЗаРаш кулгалдеча тайпара гуйран БалхаШ толамца чакхдьаьхад аьина 7-гІа ноябрь хьатІаьнХачаьчьа ДьаЬхенга рапорт дала тхоай йиш хурГхдаРаш.

М. ГАГИЕВ,
«Назрановский» совхоза керттера агроном.

Дукха хьа я Даурбеков Хьаьхьи аьи хьажкІаш ихеш ух дикагІча. Масса хана а тхоайца социалистически ныь ІІалаю оаха. Цкьан шера из котвеал, хІаьта шоалагІча шера со тал.

Ух шера са звенос ихеьлй 200 гектар ялата ІІаьрхІа хьажкІаш. Ужжал хьажкІаш я ІІаьрхІаьо Яьхьий звенога а. Тха шинне а хьажкІаш 6 ІІаьрг хьосташ я. Хоо тхона, оахош хьийга къа зехьа дайнадаьлкІга.

ХІанз тха звеной коллективай керттера декхар да хьажкІаш сихен йоа ца еш чуэцилга вІаштІехьдаккхар. Цу гІулакхо торо хулийтаргьа хІара гектаза тІара 50 центнерал кІезнигІа йоаьаш фуальхьа хьажкІаш чуэца ььина оаха денна доШ толаме кхоачашдеш.

ХІаьта социалистически яхье тхоах малагІа тап хьаьхьанхарга чубенача хьувьаьиа.

Ю. ГЕЛИСХАНОВ,
«Октября 40 шу» совхоза звеньевой. Къаьстама ІІеча Байрахка орден лелаеР.

Яндарерча механизаторий толам

ЙйсларІча пятилетка ух дИслаГІча, къоастамбеча шера ІІаийнйна ІІаьрхІа ду чуийца 17,2 центнер генараш.

ПланагІа дзаГІочул дукхагІа генараш даьхьа Нохч-ІІалгІай АССР Лаьхкечьарча Совета депутата Часыгов Пашаен Котиев, хьажкІаш. Социалистически декхарегІа 11 центнер йолча, юкъера лаьрІІаьча совхозтехникуме хІара гектара ІІара чуийца 13 центнер генараш.

Совхоз - техникума коллективо лоарХІаьш ешдеи ва комбайнер Кансыгов Муса. Гурахьа дийца ялаташ чуэцача кессаза а социалистически яхье хьалхле лелаьеш чаккхаьлар из. Цун агрегата тІа даим лепаш эр карара кара тела шІе вымпел, хІара ди чиях массада дала цунна лора ахчан премии. ХІанз хьажкІаш чуэцара кийчлуш ва Къаьхьегама ІІеча Байрахка орден лелаю механизатор Кансыгов Муса. УйлаШ йоккхий я цун.

— Тха 418 гектар ялата ІІаийна хьажкІаш я чуэца еаш, — йоах совхоз-техникума директора Цокиев Мухтара. — Уж хьажкІаш ситагІча пятилетка чотат ДІалургьа саха. ХьажкІаш чуэца тахан, шиарча дийнахьа ДІаДолаьу тхо. Черсий - Балахарой республикерча хьажкІаш лелаеРй дика ГІулакх хьал а лаьца, ди-бийса на доарХІаш къаьхьега уйла йоаьаш ба механизаторашца. Цу гІулакха мел эша техника ІІаьрІІаьхььаьхьа кийчьЬй саха. ХІаьта тха толшшагІа волчи комбайнера Кансыгов Мусийна дагадеал «Херсонец» яхача ахь комбайнаьш 23 сахьата 55—63 гектара ІІара хьажкІаш чуэца. Цунна дагадеа дика ГІулакх хьалаььаьд саха. Тахан из ДІаДолаеБе ламаш а ба тха.

Комбайнера Кансыгов Мусийна дагадеа гІулакх дІаза чаккхаьккха вІаштІехьдоале, хьалхле а даьча доарХІамех ІІаьаьн дийнахьен бийсанен 330—400 тонн хьажкІаш чуэца вІаштІехьдергда. Цунна ІІаьрІІаьхььаьхьа кийчьЬй саьб хьажкІаш дика хьийкъаьнаь — хІара гектара ІІара чуэцарйй 60—70 центнер томараш а тІехь хьажкІаш.

Уж дерриГа балхаш кхоачашдарца цкьана йоаГІаьш доаЛа доахко ю уххаьа гурахьа дуе ялаташ дикагІча агротехнически хьанашка ДІаДийна дахара. ДІаде деазча 500 гектарах тахаНарча лента "уххаьа ДІаДийнад 450 гектар совгІа гурахьа дуе ялат.

Кхоанен уйла еш. массадола балхаш хан-хиннаьха чаккдоаьхаш кхьаьгар бахьан доЛаш. Яндарерча механизаторий вІаштІехьдаьнад паччаьлкхенна ялата ІІаеРаш доахкара пхе шера планаш толамца кхоачашъе а, шоай. совхоз-техникумй республика толагІаГІа волча боахамашца нийс а я. рентабельни новкъа яккха а.

Р. МАЛЬСАГОВ.

СУРТА ТІА: гурахьа дуе ялаташ ДІаДуьш ба Назрановски совхоз - техникума директор Часыгов Пашаен Котиев Лаудин.

П. КУЗИВАНОВА сурт.

Лаьттанцарой хьайбашкарен продукташ дукхагІа яхара йолча Ерригосоюзни социалистически яхье а ныьна, са звенос доккха декхар оттадаьлар ціийна хьалхашка — хІара гектара ІІара 40 центнер фуальхьа хьажкІаш чуэца.

Баьхьа. 100 эзар тонн хьажкІаш 20 эзар тонн дугеи даккхаьа берригача хьажкІаш ленаВашка ІІаьхьаьн ІІаьчул ІІаьхьаьн беш КПСС Нохч - ІІалгІай обкомо кхайкаьнал даьчул ІІаьхьагІа. тхоай торонзш а ІІаьрхІа доккхагІа доаР социалистически декхараш тІаийцаш оаха. Са звено коллективо йоо денна хІара гектара ІІара 50 центнер фуальхьа хьажкІаш чуэца.

Хьажкіаш дика хьийкъай. Ух денонна ІІаДолаеВенна тхо ух чуэца. Чубахьаьча хьувьаьнно тешаг ТоаЬ. тхоай доккарадаш дизза кхоачашде торонаш хиларх.

Я. ДАУРБЕКОВ,
«Октября 40 шу» совхоза механизированни звено звеньевой. Къаьстама ІІеча Байрахка орден лелаеР.

Тха бехках хІама юкъагІдусаргдац

Центральни хьатт хьалхагІе а дика кийчьер баьхьан доЛаш хьсвзам боаьаш хьажкІаш хьаГуьеш ціеньеЬ паччахьалкхенна уж ДІаьлен вІаштІехьдоал тха. Тахачарча денга центральни хьатта хьаЬчаьчай 700 тонн совгІа хьажкІаш. ЦареХ ціен а я. Ьпаччахьалкхенна оаха ДІаенний 300 тонн хьажкІаш.

Болх шин сменагІа бу оаха. ХІара сменагІа болх беш 30—40 саг хуЛ. Уж нах кІезнга ба. Кулгаьшз хьажкІаш Іоціеньеа хьхаржен кхы а дукха нах эш тхона. ТІаккха тха вІаштІехьдергдар дийнахьа хьатта хьажкІаЧа хьажкІех ноиагІьяраш ціен а я. Паччахьалкхенна ІІаала. Уж деношка тха хьатта болх бе йоаЛау хьажкІаш ціеньЬ йоаЛоа установка. Из болх бе йоЛаелча кхы а дукхагІа нах эшаргба тхона хьажкІаш ціеньеЬ хьажаржен. Ишта тоьаш даь хьажкІаш мусккха чуэкраш а.

Центральни хьатта ХІанз болх беш 60—70 саг ва. ХьажкІаш ціеньеча шоай дийнахьара балха нормаш ТІехкоачашъьй кхьегаш ба Медова Марем, Хаутнева Аьсет, Бузуртанова Тамара, кхьбаРаш.

Хьажкіаш сахеи йоа ца еш чуийца яхара гІулакха доккха новкъостал ду тхона Грозиерча «Металлист» яхача заводера баьккха боллхоца.

Лаьхе аз белгалдаьха кхоачамбоацаРаш ДІаьаьхьа тха болх дикагІа а доллургйар, паччахьалкхенна ДІаДучча хьажкІий тоннаш дикагІа а хурсаР.

Р. АБАДИЕВ,
«Назрановский» совхоза центральни хьатта заведующий.

«Экажевский» совхоза къаьхьегамхоша дика хьийкъа коартолаш чуэнара тха ужа новкъостал доа я ранена ерзешкарен коллективаш.

Царех хІара коллективна социалистически декхараша белгалдаь да коартолаш хьагуьльеш хоржачен новкъостал дедга. Массане я дикна хьажкІаш ду шоаш денна доаш.

СУРТА ТІА: «Экажевский» совхоза Экажкъонгий - Юртарча отделенера коартолаш хьагуьльеш ба Назрановски совхоз - техникума ленаВашкой.

И. ПЛИЕВА сурт.

СВЕКЛА ДИКА ХЬИЙКЪАЙ

«Назрановский» совхоза кхаьнка ух шера дика хьийкъай шекара свекла. Дукхьаьл Аьлти-Юртарча отделене ІІаийнйнаг 110 гектара тІа.

ХІанз сухаЛаьь шекара свекла чуэнийн ІІа паччахьалкхенна ДІаДуьш ба из ныьхьа культура кхель бола боллхой. ХІаьшле а чуийца 35 гектар свекла.

Свекла лелаеРаШта юкъе шерра йьржай социалистически яхь. Къаьстта доккхий толамаш доах Джамбурнен Баьшара кулгалдеча ехоаГІча тракторно-ххай тІарча бригада свекла лелаеРаша. Оанеа Сайпудина звеноца тектарнихьана гектара дика хьувьаьнЬ шекара свекла. Масала, хьаьшарга вай гектарник Дзортов Микала. Цо лелаеш 0,5 гектар свекла яр. Цу ах гектара тІара воккхача саго ньхар 450 центнер шекара свекла. Цунга хьоаьаш толам баьккхаьб. Цечоева Тазирета а. Цо ІІунал деи І гектар свекла яр. Цу тІара Тазирета чуера 700 центнер свекла.

ПланагІ дикка тІех шекара свекла чуэнЬ Беков Махьмад-Гире кулгалдеча № 4 йолча тракторно-ххай тІарча бригада свекла лелаеРаша а. Шоай лаьтта тІара 400 центнер свекла ньхай Имагожев Ахьмадан, Шаихоев Мадеен, Имагожев Гаьоси. ІІарел а тІех — 600 центнер мерза оеллаш даьхьа ше гІулакх даьха гектара тІара Еьлоев Іаьдал-Керама.

— Тха свекла лелаеРаша ухх шера хьийта кхы зехьа дайнадаь, — йоах Аьлти-Юртарча отделене управляющие Я. Мальсагова. — ПланагІа 180 центнер йолча, юкъера лаьрІІаьча хІара гектара тІара оаХа чуэ 300 центнер мерза оьЬаш. Уж дика хьувьаьр баьхьан тха вІаштІехьдергда паччахьалкхен шекара свекла ДІаьаьра план дикка тІехкоачашъе.

С. АЛИХАНОВ.

МАССАНЕ А ЮКЪАРА ДЕКХАР

Ялат, юртбоахама кхьйола культурган дика хьувьаьнарш чаккдалаш гІулакх. Боккхача доарХІаме да хьийтача кхы хьажкІаш беркат деа на деши хиннаьхеч чудер а Даьхьен амбарашка ДІачуТаССар я. Из кхаьнка къаьхьегарй декхар хиина Іаи. Цу да массане а юкъара декхар.

Цу уйлаеца хІара шера новкъостал деш цу ІІа тха заводера боллхой «Экажевский» совхоза къаьхьегамхоша.

Ухх шера тха завода боллхоца доккха гІо ду совхоза къаьхьегамхошта коартолаш сихагІа чуийца яхара. ХІара дийнахьа тха заводера 6—7 звено хуЬ коартол чуэнача новкъостал деш. ХІаьта шоаьта деношкен кІиранаьнойкен заводера беррига болхлой го йиш я уххаза. Хетаргахь, ІІалат хургаш со беррига коартолеГ тонагІьяраш тха б-лхой новкъостаЛца чуийлай аьлча.

Са звеноца хІара дийнахьа совхоза коартолий кхаьнка къаьхьегаш хуЛ 65—80 саг. Хьалца оаХкаш йоаьа коартолаш чуийца дьаьнад тха. ХІанз Бузуртанова Еьлоевен звеной коартолаш хьагуьльеш ба са звеноцара боллхой. Шоай балха нормаш ТІехкоачашъьй кхьаьгаш ба Еьлоева, Багчалова, Батаева, Аушева, Мальсагов, ЦІадоев, кхьбаРаш.

Дуьхьал тха звеноца хьагуЛ а я. паччахьалкхенна ДІаенний 260 тонн коартолаш. Кхы а 100 тонн кІезнигІа йоаьаш коартолаш гулье доаш денна оаха.

Коартолаш чуэнарш кхьаболаш баьа тха белх. Завода коллективо шийна хьалхашка декхар оттадаь 150 гектара ІІара хьажкІаш чуэца. Са звено а шеко доаЦцаш дьанаре дакъа лоапаргда цу дзарХІаберче балха юкъе.

Совхоза гІо-новкъостал дадар аьина юкъарІа бесаш тха тхоай болх а. Производствера планаш а хоачашъо оаха, чхаьара декхараш а кхоачашдеу.

Ишта хиЛа а деи гзоодерчеи юртаочеи аьхх юкъера доГІаьш ба Газиев, Жібовин марсаш юкъера бузамаш.

Доаю гуйре чуерзаеь доалаш лаТТ. Цун доаГха беркат лека гуш да. Массане а хьегаеш да, ше волчо хьинаре ЬьаьстарашТ ца хьаьиина доГІа. Цудуьхь тхох ЬІоаьаш доккхел деш ала йиш боаьаш ва цу беркта юкъе ца са дакъа аьина.

І. ИМАГОЖЕВ,
Назрановски «Электроинструмент» заводе слесарь, Тімеен хьажкІаьнарен ветеран, 1918 шера ДІенз КПСС член.

ТХО КИЙЧА ДА

Дукха хьа я хьажкІий хьувьаьм. ХьачуЬнара оаха кийчо ю. Мел эшаш доаГІа ХІанз вІаштІехьЬ а дьаьхьа дика тоаьЬй ораьа. Сепараторашца, транспортерашца, сушилка, лаборатори, складашца.

Уж механизмашца тоаьеча, пошеиенеш кийчьеча хьинаре къаьхьийгар слесараша Чечоев Мовле, Аушев Султан-Гире, транспортировщика Мажигов Бамат-Гире, кхы дукхачар.

ПоагІаш йоа кийчо ю ба бахьан доЛаш тха йиш хургьа районе боахамашкара хІара дийнахьен буса 100 тоннал кІезнигІа йоаьаш хьажкІаш чьачуэнз.

Дийнахьен буси цахаДаш хьажкІаш ЬьачуэнарА деаьуст-ва график оттаьЬй оаха, балха тІаЬхьожаш доаттаберга коммунистеша, комсомольцаша.

ХьажкІаш ЬьачуэнА доаладеелаш тха. ЭгІгІа хьалха тха заводе хьажкІаш хьаченнаьй «Назрановский» совхозо. Ала хІама доаЦаш дика хьажкІаш я цо хьачченнарш.

Ухх денонка хьажкІаш хьаЬэда доаладургда тхо «Октября 40 шу», «Экажевский» совхозашкарен совхоз - техникумагарен.

Н. НАЛЬГИЕВ.
Назрановски мельзавода директор.

«СЕРДАЛО»
3-гІа оагІ, 5 октябрь, 1974 шу.

ДОАЗОЛ АРАХЬАРА

ТОП КХОССА КИЙЧА Я

Фаташ техар, зурмаш ле, кхар, пандараш шийлар «Ольстер-холла» сцена тІа ваьлар Ян Пейсле, Уильям Крейг, Джон Тейлор. Футболан Іаьдаллаїа массаза а сатем байна хулаш болча аудиторе шоІарг ЦІаьсхан, шоьлйер етташ, когаш Іолсташ тІаийдар уж. ПІадбахан рауа хиннен айнь гІар ях из — цьлатара уйлаш яраш бар зале трабенарашц. Ольстера доклиссташ, цун протестанскин дуккаг ІбарИй «корт» католикашт шоьй метте ЛІа машта оттаьсрІа», — ваьлаш, «Бутьъа тІехк ворапа» Лондон яха хьамьлаш деш бар.

Пейсли — инарала яр санна оазн омаллаш йолаш вола священник, Крейгн Тейлорн — хьаьлха хиннА ольстерскин мистрош, хІаьта хІаьц правоэкстремистски дадьъена политикашц. «Топ ба а елла, муІаьрчІа, тІа...ДіаьтІеча чара могагрдаш протестанташа цоьй ларабе», — воахар священника-нарала а оттаьсвергча министраша а. Цхьаьбакъа формула цьа-кхолла хьаьха хиннарг. «Іаьрех цІ» — бата йІаьхьхьла муъ бо-ца саг — Джон Тейлор мара ваьлар.

— «Кхоаларгіа низ» вІашагІтоха беза, — аьнна, керда хьаьмически элемент хьаййаьлдаьхсанна, дог Іоздьына хьаьхьайкалир цо. — Іерзах тоьбенаьрна тІъо эзарнел кІеинтаргІа боаьцча протестантех латташ хьаьл беза из. ТІаккха коьдарг-да вай...

Сатийна дог тайна йолаш ехар Тейлора оаз, муо эуаьме, Іоттар ешт хетІаттар цун юкъ: соьа хоьхе вазгІча цьаьнне цІогІа техар:

— Бакъ дуе хьо, Джон! Хьо бакъ ва, воккха саг, цІаккхи а ца хиннача тайпара...

ЦІогІа а теха, лаккха керта тІа айдар плакат: «Іоха дийнДергІа вай «хьаьстта Б низаш». Цу тайпара лозунгаш гучалийлхар заза массе мийІиннгера. Тейлора тІаьхьхам, цу тайпара, хьаьда хьаттар, формула яьшхар. («Хьаьстта Б низаш» — ишта ойлаш ю алх-ча протестантех вІашагІьехча карательн отрядаш. Юхьаьпна «ольстерски кризис» ДІа ма йоІаеллинте а хьаьстІьхкаир уж Іаьдаллаьна — Э. Ч.).

«Ольстер-холле» хилар со дуьхьа ха йоаьцаш цкъа Белфасте ваха волаш. Протестанташ тешаш гергара кІийчаьра проблема хІаьнц хьбарзкъара ДІа а ваьнна практически кхоьстеечь я: хІаньле а оттаьь яьшнай антиюционисташ кхерабара денхар тІаьдиллача, вІашагІтохаш латтаьа волишейн формированей спискаш.

Укх тІехььарча кІиранна тамашийна голаш йийтТай лондонски дипломаташ а Кхоаларгіа низ вІашагІбоьлдараш болча Тейлора тІаьхьаьсма рауа хиланзар Англи. «ІІхьаьккха тайна шоай ІоІамера дОуужнаш оаха мегийтаргьыр». ЦІхьаьккиаьлаьр Кьаьнгера Ирландерга англійскі правительства викало Мерлин Риса.

Хоадамболлаш аьнна дешаш дар. Цхьаьбакъа «масса» а ховра цу тайпара «дружинашца» цу ханн йолаш хиннилгра.

Католическа геттошта чухьелхаш, лелхомаш деш, вах боабеш хиларца йоьзнш ер ультрапротестера «Ольстера оборона Ассоциацин». Цун автоматаш тІа а уттташ йяр укх бІаьстн провинци кегаш, «заьбастовка». Шн, цу хьаьхаІа подпольна организаци яр «Ассоциацин». ХІаьз легальнчаргане я из, хІаьта хьаьлхаІа цоьй штурмовикаш тІаьдача тІулаьккашка ахийтачаьхаш шоьех «политически деятелаш» сал.

- ЦхьаьбакъА «хьаьстта Б низаш» юха дийнДелга ДІаДеваш «Ольстер-холле» аралелхар хозаьстадаь дагар. ШийІ ІоьхийІтар але а, ехлеллаш бандай куттарни разбой лоьлдетташ ольстерски буржуазеца, хьовчам боьсаш шар. «Ольстера оборона Ассоциацин» санна болча йоьхкхийча организацина дуьхьал уьзарбоьтх уж. Повзаш йола «забастовка» болча хаьа из хиннача тайпара, ІаьдаЛа чам хаьна болча «Ассоциацин» экстремисташа цьхьхайкадир, Пейсли, Крейг, Тейлор санна ІоьсаІ, оттаІІа «а-да, хІаьта, кертерадар, тешаменІа а...

Уж отрядаш вІашагІьетта йоьлеинай. Цар ядро хиллар хьаьлха хиннача «хьаьстта» Б низийІа чаьнех Бохьонца цу хаьна шийІ «кортрлаьн» тІаьрга Лондонц. Уьрдаьнгера ІоьсаІ ІоьсаІ, «хьоаІаІгІа низ» вІашагІтохаьн.ца баргбаш яхаьн кхайкарашІаьнз эгара ІоьаІгІа тІоьрташ дотташ ба англійскі контрплана. Пейсле ваьзр, цу решене «пІаьра юкъе ІоІаьа кег ДІачубаккха» йийІ хуьлийр протестанташца.

Уж дешаш газетт тІара коґа а дан, кхы тайна маьлн аттаьа юстара дьхьхкар аз, тІаккха сендухьь дар а ца хоьш дагаелар соьа ІаьлЛмате йоьхкийІ, хетарагаьда, шоьатькъе ваьлаІ, размер хилла а мегаш йоьла, Пейсле ший лозунгаш мукъамагІа аьнн ІогІийтІатта цун ІаьЖма штибеташ. Мичаьхьа, цун безам хургбаш наІарг аьнна, цу безам хургбаш наІарг юкъера кег ДІабаккха...

Цу тайнара юха а политически наьькъана а па ца хьоаьстІеш, тІема наьькъана хьоаьстІеш я кризис. Цу тайнара юха а оттаьдир ольстерски драма арГІенара сурт. Эгара хьаьлхара акт ДІайолаелча деиз сцене хьаьлаьна топ,ийсаГІа ьаьча эзарш топаш — вІашагІтеха «хьаьстта Б низаш» ткхоа кийча я. Протестантски экстремисташ Лондона новтаргьаьнна юха баьа уж укх денойкА.

Р. S. ВІашагІйхийттача Ольстера юционисташа — Пейсли, Крейг, Уэст херрте латта Кьлбдасеца Ирланде протестантий йоьккаГІейсла кхо парти юкъеьхьаьча коалице — хоржамашта хьаьлхарг шоай манифест кепатеха а Кхоаларгіа низ вІашагІтоьлдараш болча Тейлора тІаьхьаьсма рауа хиланзар Англи. «ІІхьаьккха тайна шоай ІоІамера дОуужнаш оаха мегийтаргьыр». Кьаьнгера Ирландерга англійскі правительства викало Мерлин Риса.

Хоадамболлаш аьнна дешаш дар. Цхьаьбакъа «масса» а ховра цу тайнара «дружинашца» цу ханн йолаш хиннилгра.

Католическа геттошта чухьелхаш, лелхомаш деш, вах боабеш хиларца йоьзнш ер ультрапротестера «Ольстера оборона Ассоциацин». Цун автоматаш тІа а уттташ йяр укх бІаьстн провинци кегаш, «заьбастовка». Шн, цу хьаьхаІа подпольна организаци яр «Ассоциацин». ХІаьз легальнчаргане я из, хІаьта хьаьлхаІа цоьй штурмовикаш тІаьдача тІулаьккашка ахийтачаьхаш шоьех «политически деятелаш» сал.

- ЦхьаьбакъА «хьаьстта Б низаш» юха дийнДелга ДІаДеваш

Тхона гоама я фашизм

Перу халкъа Чиле патриоташца солидарность хиларх дийцар Лиммерча АПН корреспондента Густаво Валькарсела ту мехкарча журналистий виллаца шоьш интервью луш.

Энрике Рикон Латинес, Перуэрчо ваьнна журналистий Федераце президент:

— Перуанний дег тІара солидарность я вежаранца йолча чилийски халкъо парГІатони демократи юхаоттаргІ дуьхьа доаттафеча къовсамца. Тхона гоама я фашизм Пиночета режимц. Дуьхьа ха йоаьшин хиннача журналистий Федераце съезде тІаийдар Чилера фашистски режим бежке еш йола массехь резолюци. Дег тІара цІена уйла я тха чилийски халкъера, мехкара делхаьбаьчІа, готбаь хьуьлаьбеча, пІаьзр тІаьлатта, суда, слеДешин йоьаш набахта боаьхкача, берригача чилийашца.

ІІІаькка а дилъургдан тхона Чиле законни президента Сальвадор Альендена лалла топ бе елла ДІа'а этта ДІаьаш веннача чилийски журналиста Августо Оливаереса ІьаьхьаьхьА къонахчаьл, тІиллаьл, сагал. Тхо дилъургдан хунто чухеэка газетни издательствашца яхар, кІиЗаргІа тайнара уж йоьхар а йохаир а, ДІаХо а чІоаГІъергьа оаха чилийски халкъаьнгера солидарность, бакъ тІулаьмх бахьан-долаш цо доаттафу къовсам ІьаьлоаттаБергІа оаха. Чиле демократи юха оттаьлаьца.

Сентябрь шиЙ тайнара бутт ба Чилена, Цхьа бІаьн ах бІаьн цу совГІа за хьаьлхаІа испански колонизаторех мукъадаьлца цІей санна, хІаьта шу хьаьлхаГІа фашистски переворота Іаьжжа ди санна юкъебахаь из чилийски историена. 1974 шерара сентябрь, дерригача дунен прогрессивни общественноста а санна, Чиле бутт а хиннА ДІаоттаР Перуна: Иоаьз боьсоьнаьцн пергІатонашн юхаоттаргІ дуьхьа чилийски халкъо доаттафу къовсам хьаьлаьнца солидарность ина бола бІаьлм а хиннА ДІаоттаР Перу.

Овен Кастильо, «Экспрессе», «Экстра» яхача газетий журналистий профсоюза генеральни секретарь:

— «Экспрессе», «Экстра» яхача газетий журналисташа хоадамболлаш бежке ю вежаранца йолча Чиле республикерА ІаьлаЛ ДІадаьккхача фашистски хунта репрессивни политика. Реакционни военщино фашистски пУтч ярца дийнаьца деиз оаха цкъа санна дуьхьаьца а ІІаьхьайкаьлЛ чилийски халкъаьца, фашистски режимо готбаьча чилийски журналисташца тхоаЙ солидарность хилар, Перуански журналисташа, дерригача ІерУвски халкъо а санна, хьетаьду, империализмий ерригача средствашца Латинский Америкера революционни процессий садикъа ГІерТахан хьлам а хІаьта цудухьа тахан къаманн социальнни кортамукъаьле бахьан долаш къовсам доаттафеча дерригача хьалхьашца этгара шерагІча тайнара солидарность хиларна яр ца хилар а.

(АПН).

Вайцига-УССР Полтавски областера писателаш

Республике дІадоладенна вежаршка йолча Украина Полтавски областера литературе Денош. Хьаьшашта юкъе ба боьзаш бола писателаш Александр Чуча, Ерин Федор, Юренко Олесь, Головобородько Василий, Ивашина Ольга. Делегацие кулгалло ва писателнА Союза Полтавски отделенгера белюкхама секретарь Александр Чуча.

Селхан дуьхьа нех вІашагІкхийттабар Грознерча вокзале. Цкъа Полтавски областера бакъчча хьаьшашца моаршал хаттА дуьхьалбыьккабар республика творчески интеллигенце викалаш. ДІайХа моаршал хоатташ беламе тІаьзц фусаьдаьшв вежаршка йолча Украинерча хьаьший, Хьаьшашка моаршал хоатташ къамаьл ду Нохч-ПалгІийчен писателий Союза правленин председателла Р. С. Ахматовас.

— Тахан вай лаьтта дохкха цІей да, — аьлар цо — вай тІаьзц Полтавера писателаш. Деза доттагІий, тхона дика кет ухх дайкъна, хозаьча дийнаьца тхо долча шо дьхка. Тхо лаьттан тІа оаша ноьккхургІча а я ишта беламе хургьа сьнна хет. Моарша доаттафаш цо, тхо кхо орден лелаеча Нохч-ПалгІийченеї

ВІашагІкхетар геттара беламе дар Украинера писателашца ВІашагІ ІоьсаІ. Шн шу хьалха Полтавски область писателаш Денош. Хьаьшашта юкъе ба боьзаш бола писателаш Александр Чуча, Ерин Федор, Юренко Олесь, Головобородько Василий, Ивашина Ольга. Делегацие кулгалло ва писателнА Союза Полтавски отделенгера белюкхама секретарь Александр Чуча.

Селхан дуьхьа нех вІашагІкхийттабар Грознерча вокзале. Цкъа Полтавски областера бакъчча хьаьшашца моаршал хаттА дуьхьалбыьккабар республика творчески интеллигенце викалаш. ДІайХа моаршал хоатташ беламе тІаьзц фусаьдаьшв вежаршка йолча Украинерча йоьзнонгера делегаци тІаийдар КПСС обкома секретарь нов. М. О. Бузуртанова.

Нохч - ПалгІийчен вахарах, республика къаьхьагачхоьа иІислаГІа пятилетка ихоачашьеш дахтача тоталиет, бартІийна ІІ-ча советски дезале Нохч-ПалгІийчен экономика, культура дегІаьрах, сийлахьа революционни къаьхьагаьмен нех рех дуьхьа хьаьшашта М. О. Бузуртанова.

Ленина памятника хьалхьаьа зиЗаш дехкар Украинерча доттагІаьца.

Р. ЯНДИЕВА.

СУРТА ТІА: Полтавски областера хьаьший вай республика кагирхошца.

В. ЕЛИЗАРОВА сурт.

МИЧАВ ХЬО, СА НОВКЪОЛ?

Узбекски ССР-а Сурхан - Дарьински областера Денау гоьрда Первомайски улицаГІара № 66 ноьчча цІогІа ваьхча Чепасаев Асман. Бекагара письмо дешад «Сердалов» редакцина. Оаха кепатох из лисьиле.

Хьамсара редакциГІ 1941 шера гоьрд Ордженикидзера арме вигавар со. 555 хьаьстта стрелкоан батальоне тІулаьх деш долаш дерригаш а Мальсагов Украине дІаьдигар тхо. Цига аз хьоашан техар Нохч-ПалгІийн АССР Назрановски районоа вонача Мальсагов Хьабибулайца. Бирсе тІом беш тхо тІехьашка довлаш вучар кІаьлгар ваьккхар со отделене командир хиннА Мальсагов Хьабибулаз. 1943 шера вІашагІкъхьаьгар тхо. Сай новкъост Мальсагов хьала. хара ноьккъстаг дех аз.

* * *

Мальсагов Хьабибулайгара а ишта из воззача хьмча наьхагара а хоам кхачарга хьежаш я редакци.

Вахеи Лидау-чемпионаш

Кхаь дийнаьха бийкар «Динамо» стадионе ешгІ зовне оазан. Города 52 школера воРхІаьгІча классий 500 гоьрда дешарг хилар ГТО комплекса многоборье (шоллаГІа лагІа) яьхьашка дахьа долаш.

Кьоьд яйгаатлеташ къовсалуш бар алара, кІупсабларг, бурган кхоссера. Ала деза дуьхьагІболча дешархошна нормаТнв кхочушъв. Хилара хІаьта цьаьнцаболчар тІехдина толамаш дахьа хилаРн.

500 метр дика ведар Бамаев Руслан, 60 метр — Имадаев Руслан, цун хх — 7,9 секунда, 45 метр гаьна кхессар бургаш Садуалева Маринас, хІаьта 80 метр 8,6 секунда елар Литвиненко Вера, йІоаХалла дика хкоссаелар Наурдинова Айна.

Уж дерригА толамаш дешархошна дахьар цьаьнцадолча доаькъошка, хІаьта чемпионна цІи яккхара дика толамаш дахьа дезар многоборьа дерригача доаькъошка.

КІаьнкаьнта юкъе многоборье 267 очко а яьккха гороне чемпион хилар Бициев Ваха — № 37 йолча школа воРхІаьгІча класса дешархо. Ира хилар ВиІитта юкъе чемпион цІи яккхара яьхьаьа а.

Из цІи яккхара яьх лоаттаеш бар Разумная Наташа, Шемелева Ира, Грошева Света, Железнякова Оля. Бакъда цар дикагІболча иттанна юьъебаьха — № 29 йолча школа воРхІаьгІча класса дешархо, поллагІа — № 29 йолчеи, хІаьта хьоаьлгІа № 29 йолчеи школай дешархошца.

А. МОИСЕЕВ, яьхий «керттера судахо, я».

СУРТА ТІА: № 11 йолча школа дикагІйолча команда.

ОТ ЗНАЧКА ГТО - К ОЛИМПИЙСКОЙ МЕДАЛИ

ХУДОЖНИК НАЬКЪАХО, ІИЛМАХО

«Николай Рерих сона дагавехача, ценовал со цун ГІулаьккийн творчески ченан шоралаьн йІоьхалахь. Сийлахьаьвоккха Іилмахой писателин, археолог а ньькъ а хиннача цо уйла ГІайоьхийташ хиннай ДІаьмай та ІагадаІтачаьа ХІамай ДуккХа аспекташ. ...Цо дийккача сурташа дагадохийт Инде ДІадаьхх ІІІамаш меттеш, даим доЛаьш хургдолаьш дола цхьа ІІІамаш а, цудухьа холу вайна Николай Рериха воаьш декхарийла хиларх.

Джавахарлал Неру, Инде премьер-министр, 1947 шера декабрь.

1874 шера 9 октябре Петербурге ваьв Николай Рерих. Массе оагІорахьара дийша, кІоарга духовни культурен гуманистически уьйлаьнн йолаш сагІ хиннА из. Художественай Академеца цьаьна ьькхкхай цо Петербургски университета юридически факультет, цун тІеьхьаГІа Россе Кьлбдасеца ІІІаьнгаьнна ІІІаьнгаьнна археологически тоХхамаш дешхиннав. Геттара кьона ше волча хана Москве, Лев Толстой волча вахаь из ший эстара ІьаьлаЛара «Гонеї» яха бинза чаьхбаьнна болх сийлахь-воккхача писателгара дІахьоьхар духьа. Толстой чІоаГІІа терКалдаьм бесаьмен тІаийдаш житоьнеш, эрсий культура реалистически традицеш тешаме хуьдГа могадаьдр цо пуина. Шемед ньькхкхача хана ду наскетаьчаьлаш ІІІаьнгаьнна из.

Живописа искусстве доькхий ХІамаш карагІдувларах 1909 шера академика цІи еннай Рериха. ІІхьаьбаьХа Рерих художник хиннА ІІІаьнгаьнна ІІІаьнгаьнна Малахьболан ГІоьхкамхо а, наьькъаьо а, общественни деятель а хинназ. Іилмаи наьькъо из ІІхоачаьанна йиса моттиг дика хала да дунен тІара. 1927 шера деиз Инде ваьхьав Рерих, цига 1947 шера вала а веннав. Индийски наьькъа ІаьлаГІа, цун дакъа доагадаьд. Инде кхьаьбасеЛаьц. Куду яхача атаГІа, молларІбар сийна бола моаькъаза кхера латт. Хиннаи меттала цу ТІа ІІолла даьца йоьзоно йоах: «1947 шера 13 декабре укх метте доагадаьд Николай Рерих — Инде сийлахь-воккхача эрсий доттагІчун дакъа. Дикадар хилда».

Дохкха да Николай Рерих эрсийн дунени востоковеденена юкъе лаьца дакъа; ІІІаькхха а ЛаьлЛуш хиннаЛ Малхьболан мехкий историецара, лингвистикин, фольклорнА ІІІаьнгаьнна, искусствоаца, дьиппара цун уйлаьнца. ТкъоьлаГІа бІаьшера йолаеннача юхьье а тІехьь уйла ньй по Центральни Азе кхийтаьна ІІІаьнгаьнна ІІІаьнгаьнна ІІІаьнгаьнна ІІІаьнгаьнна. ПІехьаГІо яхад цо: «ГІетара хьалха, ІІІамнга волча хаьна деиз безам бар са Азе дегчу кхаьа. Малмто санна уйлаш «ІІаувзар Пржевальскен Потанинен ІІІерашца. Ерригача монгольски эпосо, Инде ганзаш ца йийцача а, массаза а безам ІІІаувзар».

Кхоарга а, 1923 шера кхоашашхилар дуккхача шерашца Рериха дагадаьлар — Центральни Азе йинга экспедиции ВІашагІьелаЛ цо. ТоХхам бе болаьбь эгтара хьалхара райоН Гималаий дистош яр. Цига Рериха хьайнр дунен тІа эгтара ІаьхагІа дола доамашн шоьлаГІа ІІІамалхьаьца пейзажий цикл. Наьькъаьца кхаь шера техкар Центральни Азен Монголен Малхьбузехьара дакъа. Из ка доаькхаьш ше мел волча хана ІІІаьнгаьнна ІІІаьнгаьнна ІІІаьнгаьнна ІІІаьнгаьнна